

A Thüringiai Antikorrupciós Irányelv és az antikorrupciós megbízottak szerepe Thüringiában

Dr. Jenak Andreas

Thüringiai Belügyminisztérium

- Közhivatali megbízatással történő visszaélés (saját maga vagy valaki más javára)
- valaki más javára
- előny megszerzése érdekében (*saját maga vagy valaki más javára*)
- hátrány keletkezik közérdek számára

Nem releváns, hogy:

-a cselekményt saját indíttatásra

-másvalaki biztatására

követtek el.

Kiindulópont

- a közszolgálat a köz javára történik
- joghoz és törvényhez kötöttség (német Alaptörvény 20. § 3. bek.)
- a közszolgálat megbízhatósága iránti közbizalom

- **A korrupció elkerülése**
- a közszolgálat védelme
- a munkatársak védelme és korrupció iránti érzékenységük fokozása
- segítségnyújtás a munkatársak és a felettesek részére a korrupció kezeléséhez
- intézkedések a hatékony prevenciós tevékenység érdekében
- ellenőrzési mechanizmusok bemutatása
- figyelmeztető funkció a büntetőjogi és szolgálati következmények ismertetése útján

Az irányelv kiterjed:

- a tartomány minden hivatalára, intézményére, üzemére és vállalatára
- a tartomány felügyelete alá tartozó testületre, intézetére és alapítványra

Az irányelv **nem** terjed ki:

- a Thüringiai Parlamentre
- a Thüringiai Számvevőszékre
- a bíróságokra és az ügyészségekre, amennyiben azok igazságügyi feladatokat látnak el
- területi testületekre (városokra és községekre), de alkalmazásuk javallott

Az Antikorrupciós Irányelv közigazgatási előírás

- belső jog – mivel a hivatalokra és a tisztviselőkre (közigazgatáson belül) vonatkozik

■ nem alapít jogokat és kötelezettségeket a polgárok számára

- jogforrás a tartomány kormánya

- az irányelv a tartomány kormányának alárendelt minden további területre vonatkozik

■ hierarchikus felépítés

Előnye: a rugalmasság, mert nincs szükség jogalkotási eljárásra

Az Irányelv tartalma (Áttekintés)

- Különleges ellenőrzési szervek létesítése
- a korrupcióval különösen veszélyeztetett területek meghatározása
- prevenciós intézkedések
- ún. korrupciós indikátorok meghatározása
- a korrupciós gyanú esetén követendő eljárás szabályozása
- a szponzorálás kezelésének szabályozása
- jutalmak és ajándékok átvételének szabályozása

Antikorrupciós Megbízott (AKB)

- legalább minden tartományi felső hivatalnál (minisztériumok) ki kell nevezni
- alapvetően a teljes rezort tekintetében illetékes
- ezen felül további AKB is kinevezhető

Feladatai

- tanácsadás a hivatalvezetés részére a prevenciós intézkedésekkel kapcsolatban
- intézkedési javaslatok tétele korrupciógyanú esetén
- korrupcióra utaló bejelentések fogadása és ezek ellenőrzése
- korrupciós tényállások vizsgálata és értékelése

Antikorrupciós Megbízott (AKB)

Jogállása és jogosultságai

- közvetlen jelentéstételi jog az intézet vezetőségénél
- csak a hivatalvezetőnek tartozik elszámolással
- vizsgálatait során függetlenül jár el
- korlátozás nélküli iratbetekintési és tájékoztatás-kérési jogosultsággal rendelkezik

Személyi feltételek

- többéves szakmai tapasztalat
- széles alkalmazási spektrum a közszolgálaton belül
- legalább a magasabb közszolgálatra jogosító képzettség

A tartományi kormány belső ellenőrzésének vezetése

- a Thüringiai Belügyminisztériumnál működik
- a korrupcióellenes ügyek központi bejelentési és információs hivatala Thüringiában
- a hivatalok és a polgárok kapcsolattartó partnere (többek között telefonos forródrót útján)
- tájékoztatás nyújtása a korrupcióellenes megelőzés terén
- antikorrupciós megbízottak ki- és továbbképzése

A tartományi kormány belső ellenőrzésének vezetése

- ▶ amennyiben korrupcióra utaló jelekre bukkannak ...
 - a vezetőség megvizsgálja a jeleket azok helytállósága tekintetében
 - ezeket továbbítja az illetékes AKB felé
 - további tájékoztatást kérhet az illetékes AKB részéről

opcionális

Belső ellenőrzés kialakítása

- ellenőrzi a közhivatal működésének jogszerűségét, gazdaságosságát és célszerűségét
- vizsgálati, ellenőrzési és tanácsadási funkció
- korrupciós gyanúra **nincs** szükség
- rendszeres és alkalom adta vizsgálatok végrehajtása
- általában az AKB feladatait veszi át

Azok a munkakörök, amelyekben fokozottan fennáll a korrupció veszélye

- pályázati eljárásokon és tendereken való részvétel
 - támogatások jóváhagyása
 - döntés engedélyek, előírások és tilalmak felett
 - adók, illetékek, stb. megállapítása és kivetése
 - ellenőrző tevékenység végzése
- ▶ fenti felsorolás **nem** taxatív jellegű

Kockázatelemzések készítésére való kötelezettség

- minden hivatalban
- objektív kockázatelemzés
- beosztáshoz és nem személyhez kötött
- a prevenciós intézkedések hatékony előfeltétele

Prevenziós eszközök (1)

A szervezeten belül

- személyzet rotációja
- több személy bevonása a döntési folyamatba
- szolgálati és szakmai felügyelet
- a megbízások tervezésének, kiadásának és átvételének szigorú szétválasztása
- illetékességek egyértelmű szabályozása
- iratvezetési kötelezettség egyértelmű előírása, szigorú dokumentációs kötelezettség

 Átláthatóság

Prevenziós eszközök (2)

A személyzetten belül

- tájékoztatás a korrupció veszélyeiről és következményeiről
- ki- és továbbképzés
- beszélgetések a munkatársakkal, szolgálati megbeszélések
- melléktevékenységek engedélyezése, ill. korlátozása
(különösen a magánügyek és a szolgálati ügyek szigorú szétválasztása)
- jutalmak és ajándékok elfogadásának tiltása

A korrupció iránti érzékenység fokozása

- az esetleges korrupcióra utaló jelek
- az indikátor jelenléte még nem bizonyíték a korrupcióra
- nem szabad elhamarkodott következtetéseket levonni – fokozott figyelem szükséges
- a környező feltételeket figyelembe kell venni, pl. örökség, házastárs foglalkozása

Meg kell különböztetni:

- személyhez kötött indikátorokat
- rendszerhez kötött indikátorokat
- passzív indikátorokat

Személyhez kötött indikátorok

- magánéleti gondok (függőség, eladósodás, frusztráció)
- a foglalkozáshoz való viszonyulás – a feladattal való azonosulás hiánya
- az ellenőrzések célzott megkerülése, egyes feladatterületek elsáncolása
- megmagyarázhatatlanul magas életszínvonal
- a kérelmezőkkel és ajánlattevőkkel való személyes kapcsolat
- állandó távollét
- munkafolyamatok feltűnően eltérő feldolgozási időszükséglete
- megjelenés a szolgálati helyen szokatlan időpontokban

Rendszerhez kötött indikátorok (szervezeti indikátorok)

- nagyon magas feladatkoncentráció egyes személyeknél
- elégtelen mértékű ellenőrzés – gyenge szolgálati és szakmai ellenőrzés
- nagy ellenőrizhetetlen döntési mozgástér
- nehezen érthető előírások

Passzív indikátorok

- súrlódásmentes igazgatási folyamat jellemzően konfliktusokkal járó területeken – panaszok elmaradása
- hivatalos (re)akciók elmaradása

Eljárás korrupcióra utaló gyanú esetén (1)

- A munkatársak gyanú esetén kötelesek a hivatalvezetőt, illetve az AKB-t tájékoztatni
- A munkatárs a tartományi kormányznál levő vezetőséghez is fordulhat

Különösen bűncselekmények esetén

- a hivatalvezetés tájékoztatja az ügyészséget
- a bűnüldözési szerveket nyomozásuk során támogatni kell – saját hatáskörben nyomozni nem szabad
- fegyelmi és munkajogi intézkedések megtétele (pl. előzetes szolgálaton kívül helyezés)

Ezen felül:

- hatóságon belüli intézkedések a kár mérséklése érdekében (pl. kártérítési igények érvényesítése)
- a szervezeti struktúra felülvizsgálata

Speciális eset: A gyanú a hivatal vezetőjére vetül

- ebben az esetben nem a hivatal vezetőjét
- hanem a hivatal vezetőjének felettesét (általában a felettes szervet) értesítik
- az AKB önállóan indítja meg a szükséges vizsgálatokat

Alapprobléma:

(engedélyezett) sponzorálás

versus

munkatársak (tiltott) javadalmazása

Cél:

- a közigazgatásban ne jelenjen meg a meg nem engedett befolyásolás

Sponzorálási szabályok

- a közigazgatási céllal összhangban kell lennie
 - a nyilvánosság számára felismerhetőnek kell lennie (átláthatóság!)
 - írásbeli sponzori megállapodás
 - a tartományi legfelsőbb hivatal hozzájárulása
 - szponzor kiválasztása: semlegesség + rendszeres csere
-
- ▶ **mindennemű rossz benyomás keltése kerülendő!**
 - ▶ **azaz nem keletkezhet olyan benyomás, miszerint a szponzor befolyásolja a hivatal munkáját**